

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

UITGEGEVEN DOOR

DE NEDERLANDSCHE ENTOMOLOGISCHE VEREENIGING.

N°. 37.

DEEL II.

1 September 1907.

INHOUD: Dr. A. J. VAN ROSSUM, Eene nieuwe bestrijdingswijze van schadelijke rupsen. — Dr. D. MAC GILLAVRY, Strychnine-vretende kevers. — Dr. J. TH. OUDEMANS, *Rhyparia purpurata* L. (= *Arctia purpurea* L.) in Nederland.

Eene nieuwe bestrijdingswijze van schadelijke rupsen.

Ieder, die zich met het kweken van rupsen of larven bezighoudt, heeft de ondervinding opgedaan, dat, ondanks veel zorg en moeite, soms geheele kweekingen te gronde gaan. Een paar rupsen bijv. van *Dicranura vinula* L. beginnen slap en ziek te worden; weldra is een groot gedeelte aangetast; overbrenging naar een ander kweekglas helpt niet meer en dikwijls bezwijken in zulk een geval alle, tengevolge der besmetting.

Dr. med. E. Fischer te Zurich is van meening, dat de wijze, waarop het voedsel toegediend wordt, de rupsen vatbaar voor ziekte maakt. Gewoonlijk toch worden de takjes, waaraan de rupsen vreten, in fleschjes met water geplaatst, om het voedsel langer frisch te houden en niet genoodzaakt te zijn het telkens te ververschen. Hierin schuilt volgens Dr. Fischer juist het gevaar; het voedsel, dat aldus eenige dagen in water staat, wordt te waterhoudend, en door dit voortdurend te gebruiken wordt de rups zeer vatbaar voor schadelijke invloeden. Bij droger voedsel schijnt het weerstandsvermogen hiertegen groo-

ter te wezen; bij het kweken zou het dus goed zijn aan de rupsen ter afwisseling bladeren voor te zetten, die niet in water gestaan en geen vloeistof opgezogen hebben.

Naar aanleiding van het weder optreden der gevreesde Non (*Lymantria monacha* L.) in Duitschland, doet Fischer nu een voorstel in een artikel: Zum Nonnenraupenfress (Societas entomologica XXII, N° 8; 15 Juli, 1907).

Schrijver wijst er op, dat allerlei middelen om deze vernielers uit te roeien tot nog toe faalden. Alleen de als »Flacherie« bekende ziekte »vermag das menschenunmögliche zu leisten«, en volgens Fischer's waarnemingen kan men hier ook bijrekenen, de door *Microsporidium polyedricum* Bolle veroorzaakte »Grasserie«, als Sporozoën-Flacherie. Reeds vroeger stelde hij voor, in een opstel over rupsenziekten, op grond zijner onderzoekingen, een aantal nonrupsen te voederen met in water geplaatste takjes en deze slechts om de 3 of 4 dagen te vernieuwen. Wanneer de rupsen aldus vatbaar en gedeeltelijk reeds lijdend aan Flacherie werden, moesten zij terstond op een of meer boomen van het aangetaste bosch gezet worden, om daar de besmettelijke ziekte te doen uitbreken.

Als waarschijnlijk nog doeltreffender meent Fischer nu dringend het nemen van een proef te moeten aanbevelen, die op hetzelfde beginsel berust. Hij raadt aan van eenige sterk met rupsen bezette boomen, de groote wortels door te snijden, den stam ter zijde aan te boren en in deze opening groote hoeveelheden water aan te voeren, alsmede de plekken, waar de wortels doorgesneden werden, voortdurend nat te houden.

Daar deze handelwijs op biologisch-pathologische gronden berust, vermoedt Fischer dat zij in alle geval meer kans van slagen zou opleveren, dan de herhaalde pogingen om de rupsen met bacteriën in te enten, en andere tot nu toe te vergeefs beproefde verdelgingsmiddelen.

Wanneer deze bestrijding der nonnen in de practijk uitvoerbaar blijkt, dan zullen er waarschijnlijk wel eenige der van groote wortels beroofde boomen te gronde gaan. Intusschen kan deze schade buiten berekening blijven, wanneer men in *Judeich & Nitsche, Forstinsektenkunde*, Band II, p. 863 leest, hoe de non van 1845—1867 in West-Rusland en Oost-Pruisen huisgehouden heeft: »Dieser Frass hat sich im Ganzen über 7000 geographischen Quadratmeilen mit 1600 Quadratmeilen Waldungen erstreckt und 55 Millionen Klafter Holz sind abgestorben«!

A. J. VAN ROSSUM.

Strychnine-vretende kevers.

In aanvulling van het onder bovenstaanden titel door Dr. van Rossum gepubliceerde stuk, kan ik mededeelen, dat zijn op pag. 180 geuite onderstelling juist is. In het doosje met *semina strychni*, behoorende tot de *simplicia*, die door mij in '89 bestudeerd moesten worden, zaten ettelijke exemplaren van *Anobium paniceum* L., waarvan de larven in de strychnineboonen hun gedaanteverwisseling doorloopen hadden. Een der kevers heb ik nog uit een der doorvreten boonen uitgepeuterd.

D. MAC GILLAVRY.

Rhyparia purpurata L. (= Arctia purpurea L.) in Nederland.

Op 24 Mei 1907 bevond ik mij met een vrij talrijk gezelschap op de heide te Nunspeet. Eene der dames raapte aldaar eene rups op, welke mij, bij het gezelschap als entomoloog bekend, werd aangeboden.